

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL

la „Tel. Rom.” într-una cu suplimentul „Folia Pedagogică”
Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45.

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

16/28 Iunie.

Di de doliu pentru biserica greco-orientală română din Ungaria și Transilvania.

De ani 24 jelim în ziua acésta, căci atunci s'a mutat la cele vecinice arhiepiscopul și metropolitul odinioară Andrei baron de Șaguna.

Recunoștința a fost una dintre virtuțile noastre cardinale.

Biserica a eternizat memoria acestui mare bărbat.

Seminariul s'a numit după numele lui, căci Marele Andrei a fost creatorul și organizatorul celui instituit cu menițiune de a crește preoți și dascăli pe sâma nămului românesc.

Biserica a făcut serbare bisericească din ziua morții lui, și în bisericile noastre ați s'a ținut părăstas pentru odihna sufletului repozăntului metropolit.

În special seminariul nostru archidieceșan în tot anul arangéază părăstas în ziua acésta, și fiitorii preoți și învățători ați mediteză asupra vieții acestui mare Arhieru.

Viéța fericitului Șaguna este o carte deschisă.

Fie-care pagină este ilustrată cu câte una din mărețele lui fapte, și cine vosesce se se inspire spre fapte nobile și mărețe, se ia în mână cartea vieții lui Șaguna, și acolo va afla în abundență materie pentru cultivarea minții și a inimei.

A venit în mijlocul nostru în zile de grea cercare pentru nămul nostru, a venit ca sôre, care a împrăsciat lumină și căldură.

La lumina lui lumea a rămas uimită.

Și s'a întâmpat ceea-ce se întâmplă și în natură la rațele căldute ale sôrelui.

Au răsărit și s'au desvoltat diferiți pomi roditori.

Lumina și căldura celui sôre le-a fost priinciosă, pomii au răsărit, au crescut, s'au desvoltat bine, și noi în umbra răcoritoare a lor trăim din fructele lor, și tot ei ne servesc și ca adăpost în contra vijeliilor.

Și vijeliile astăzi sunt multe. Boreii poporilor s'au adunat într-una asupra Dcnnului și asupra unsului lui, ne vine să exclamăm și noi cu împăratul rege din Testamentul vechiu.

Din toate părțile nori grei se ridică pe orizontul vieții noastre naționale-bisericesci.

Forța noastră este numai în noi înșine, căci alți prieteni, alți ocrotitori noi nu avem.

În asemenea zile critice căutăm în trecutul bisericii noastre, ca să ne inspirăm din vieța bărbatilor mari ai bisericii noastre.

Și aici ne stă înaintea ochilor nostri sufletesci gigantica figură a marelui Șaguna.

Pus aici în zilele cele mai critice, el a pipăit pulsul poporului român, și a aflat, că forța lui a fost fidelitatea către tron și activitatea neîntreruptă pe toate căile, unde era vorba de a face bine.

Și nemuritorul Șaguna și-a păstrat aceste două virtuți ale poporului român, fidelitatea către tron și munca continuă.

De ani 24 la 16/28 Iunie facem o reprivire în trecutul bisericii noastre spre a ne încălzi din vieța Marelui arhieru, care ne-a lăsat moștenire atât de frumoasă.

Suntem încă sub nemijlocita impresiune a părăstasului celebrat ați în biserica noastră parochială din incidentul tristei sêrbători de ați.

Pe fețele bătrânilor curgeau șirioie lacrimile.

Ei au trăit cu răposatul Șaguna, au fost în apropierea lui, și lacrimile dau expresiune durerei pentru mórtea lui prea de timpuriu.

Noi generațiunea mai ténéră nu l'am cunoscut personal.

Pentru noi ziua de ați nu e di de doliu, ci o di de fală națională.

Noi ne fâlim, că provedința dumnezească ne-a trimis un asemenea om mare, care atâta a lucrat, atâta a creat, și toate ale sale nouă ni le-a dat moștenire.

Tóte ni le-a dat nouă!

Viéța sa ca model de vieță activă. Modul lui de a lucra, modul lui de a crea, modul lui de a cruța, modul lui de a folosi timpul și împregiurările sunt totatătea modele, pe cari noi avem să le copiem pentru binele bisericii.

În acésta di de doliu privim în trecutul bisericii noastre spre a ne inspira din faptele nemuritorului Andrei.

Bun augur. Când l-au chemat pe Goluchovsky la postul seu de astăzi, au fost mulți Români cari au tresărit de bucurie. A fost întemeiată acésta bucurie, întrucât pentru noi Români este fără îndoelă un mare câștig, dacă în fruntea afacerilor țerilor mari sunt puși bărbați cunoscători ai chestiunei noastre naționale. Viitorul va dovedi dacă ne-am înșelat în speranțele noastre sau nu.

O astfel de seire de bun augur ne-a sosit și în zilele aceste. Dl Bernard Bülow, actualul ambasador german în Roma, va fi numit în curând ministru de externe al Prusiei și subcancelar al Germaniei. Er acest Bülow a fost dela 1888 până la anul 1894 ministrul plenipotențiar german la București, a stat adecă în capitală chiar pe timpul mișcărilor noastre naționale de dincóce, cari trezeau echoul în întreaga Românie, — mișcări ce el le-a urmărit cu multă atenție.

Epoca serie:

„Diarele anunță, că dl Bülow e desemnat a deveni în curând cancelar al Germaniei în locul principelui Hohenlohe a cărui poziție a devenit foarte delicată, în urma conflictului cu mai mulți ministri și cu unele persoane influente din cercurile Curții imperiale. Dl Bülow va fi numit deocamdată subcancelar și imediat ce se va pune în curent cu afacerile externe ale imperiului, va fi numit cancelar.

Dl Bulow e fiul fostului ministru Bulow, care a încetat din vieță după

congresul din Berlin, ținut în 1878. A intrat în diplomație în 1870 ca secretar al III-lea la ambasada din Paris, de unde a fost transferat la Roma. Aici s'a căsătorit cu principesa Camporeale. În 1888 a fost înaintat ministru plenipotențiar în București.

Bulow e unul din cei mai distinși diplomați ai Germaniei, și timp de șase ani cât a stat în București s'a asimilat atât de mult cu mediul societății bucureștene, încât în 1894, când a fost înaintat ambasador a exprimat în mai multe rënduri regretele d-sale, căci abia numai după trei săptămâni dela înaintarea sa a părăsit capitala română.

Luăm și noi cu bucurie act despre acest eveniment.

Neîncredere ministrului Erdély.

Se continuă desbaterea ș-lui 16. Obstrucția a luat dimensiuni mari și serioase; toate partidele opoziționale se unesc în lupte contra „nefastului” paragraf. Din partidul independent a vorbit șeful partidului, Horánszky, ér dintre Ugroniști a scărmanat ș-lui mai ales Polonyi, spaima guvernului.

În ședința din urmă, ținută Sâmbătă, a fost eroul zilei Barabas Bela, care în vorbirea sa de peste 3 ore, a fost mai vehement ca toți oratorii de până acum. Dêpsul vede în paragraful din chestiune deadreptul o călcare a constituțiunei.

La sfârșitul vorbirii sale, Barabas face o moțiune de neîncredere față de ministrul de justiție Erdély, autorul și inițiatorul faimoșei legi. Propunerea are următorul text:

„Decidă casa, că nu pôte fi cu încredere în ministrul de justiție Erdély pentru punctul lui de vedere contrar constituției și pentru tendința de a restrînge libertatea presei”.

Urméază iscăliturile alor trei de cîșidoi deputați dietali din opoziție, între cari mai mulți Kossuthiști, și vreo câțiva din partidul poporal. Dl Nicolae Șerban deasemenea este subscris în propunerea de neîncredere. Efectul propunerii are să fie mai mult moral decât practic.

FOIȚA.

Biblioteca teatrală.

Cu privire la „Biblioteca teatrală”, despre care am făcut și noi amintire la acest loc în unul din numerii trecuți, comunicăm următoarele dispozițiuni ale comitetului „societății pentru fondul de teatru român”:

Invoială

făcută între firma din Brașov Nicolae I. Ciureu, librariu, pe deoparte și dl Virgil Onițiu, ca reprezentant al comitetului societății pentru fond de teatru român în Brașov, în chestiunea editării unei biblioteci de piese teatrale.

1. Societatea pentru fond de teatru român inițiază editarea unei biblioteci de piese teatrale, a cărei editare se va face deci sub auspiciile sale în editura și proprietatea librăriei Nicolae I. Ciureu din Brașov.

2. Societatea pentru fond de teatru român sa angajéază de a îngriji de partea intelectuală a întreprinderii, adecă:

a) de-a escrie concurs după manuskripte de piese originale, prelucrări, localisări și traduceri;

b) de-a îngriji de revidarea și recensiu-nea pieselor prin bărbați competenți; și

c) întru cât vor intra piese acceptabile a le preda exclusiv pentru biblioteca din chestiune librăriei Nicolae I. Biureu.

3. Librăria Nicolae I. Ciureu primesce angajamentul de a edita „Biblioteca teatrală” pe risicul seu financiar, fără nici un angajament pecuniar al societății pentru fond de teatru român. — Librăria Nicolae I. Ciureu este deci editorul și proprietarul „Bibliotecii teatrale”.

4. Librăria Nicolae I. Ciureu se angajéază a plăti cel puțin 10 piese pentru „Biblioteca teatrală”, după a căror apariție îi stă în voie atât ei, cât și inițiatorilor a desface acéste invoială cu privire la continuarea întreprinderii.

5. Librăria Nicolae I. Ciureu se angajéază a plăti un honorar de 10 fl. după còla de tipar (à 16 pag. cicero), care îi compete în jumătate autorului traducător, prelucrător, localisator și în jumătate celui barbat designat de comitet, care a făcut re-

visuirea și recensiunea manuskriptului primit de comitet. Honorarul are să fie plătit în monetă sunătoare în decurs de 8 zile după aparițiunea fie-cărei broșuri a bibliotecii la cassarul societății pentru fond de teatru român, având comitetul acésteia să facă plățile la persoanele, cărora le compet.

6. Prețurile de vëndare în detail al broșurelor va varia după numărul còlelor de tipar, din cari va consta fie-care broșură.

7. Librăria editore va da din fie-care broșură câte 30 de exemplare comitetului societății pentru fond de teatru, din cari 20 îi compet antorului, ér de 10 exemplare va dispune comitetul.

8. Tirajul va fi de 1000—1500 exemplare.

Brașov, în 26 Maiu st. v. 1897.

Virgil Onițiu, Nicolae I. Ciureu,
reprezentantul comit. societ. p. liboar-editor
fond. de teatru român.

Concurs literar.

Societatea pentru crearea unui fond de teatru român, a inițiat sub suspiciile sale o întreprindere literară menită a pregăti terenul teatrului român, a cărui realizare este programul acéstei societăți.

E vorba de a provede cu material literar acea mulțime de diletanți români, cari în toate unghiurile țerii luptă pentru desvoltarea gustului dramatic și sunt atât de lipsiți de piese ușore potrivite trebuințelor noastre modeste.

Acéstei necesități voiesce să-i corespondă „Biblioteca teatrală”, care sub auspiciile societății pentru fond de teatru român va apărea în editura librăriei Nic. I. Ciureu din Brașov.

„Biblioteca teatrală” va apăre în broșuri format 8° de câte 3—6 còle de tipar cicero și va cuprinde numai piese teatrale. Piese vor fi traduceri, localisări seu originale și se vor alege deocamdată cu deosebită considerațiune la trebuințele diletanților mai mult piese ușore, de 1, 2 seu 3 acte, de orice natură.

Pentru asigurarea stocului necesar de piese, fără de care nu am dori să începem editura, comitetul societății pentru fond de teatru român escrie concurs lănat cu următoarele:

Condițiuni de concurs.

1. Se deschide concurs fără termin fics pentru piese teatrale traduse, localisate seu originale de 1, 2 seu cel mult 3 acte, menite

Posiția lui Bánffy. În urma atitudinii bărbătesci și a vehemenței cu care opoziția atacă guvernul, situația acestuia devine tot mai complicată. Unele foi maghiare vestesc o apropiată criză de cabinet. Oficiul „Pol. Ert.”, comunică față de obstrucția opoziției următoarele:

„Bánffy e hotărât să useze de ultimul refugiu în fața tinutei opoziției. Prim-ministrul adecă susține, că și în înțelesul cerințelor parlamentarismului, minoritatea trebuie împedată în năsuința acesteia, de a paraliza chiar și în contra unei mari majorități, activitatea guvernului. Silnicia opoziției trebuie contrabalansată cu silnicie. Dacă actualul president al Casei nu e aplicat pentru acest lucru, nu e altă cale, decât a face revisia ordinii de casă încă cu sesiunea prezentă, a disolva parlamentul și în dieta viitoare alege în locul lui Szilágyi un alt president mai potrivit. Revisia regulamentului însă trebuie făcută încă în sesiunea prezentă, ca viitorul parlament deja să fie scutit de primejdia obstrucției. Cercul din apropierea lui Bánffy țin poziția prim-ministrului, în sus, de foarte puternică, întru cât prim-ministrul s'a angajat deja la lucruri, cari reclamă mai multă vreme și din care urmăzează, că e convins despre durată sigură și îndelungată a guvernării sale, altcum nu s'ar îngreuna cu astfel de lucruri. În zilele următoare de altcum forța poziției lui Bánffy o vor scote la ivelă și alte împregiurări. După părerea acolorasi cercuri, cu privire la poziția lui Bánffy, num. ținuta grupărilor partidului liberal poate să ascundă primejdie, și această primejdie de fapt subversivă, și despre acesta și Bánffy are cunoscință, deocamdată însă se simte tare și în fața eventualei aprinderi a focului de sub spuză.”

În legătură cu acestea este de notat că în ultima ședință discuția asupra §-lui 16 s'a încheiat pentru un timp mai îndelungat. În proxima ședință, ce se va ține Mercuri, se va prezenta proiectul de lege despre darea pentru zahar. Acest proiect este primit din partea opoziției cu aceeași aversiune ca și §-ul 16 și va fi combătut cu aceeași vehemență. Obstrucția se continuă deci și la acest obiect.

În lupta noastră culturală.

„Biserica și școala”, foia diecesei gr.-or. din Arad scrie sub titlul acesta următoarele:

În viața și dezvoltarea poporului român găsim un moment de o deosebită valoare în dezvoltarea noastră ulterioară. La noi, la români, religiunea, legea strămoșască este o atribuțiune, este o parte întregitoare a individualității noastre naționale. Ca se putem susține și desvolta această putere a nemului nostru, și ca să ne putem desvolta cu succes între toate împregiurările în mod sigur — a luptat și a jertfit biserica și poporul român atât de mult pentru apărarea și dezvoltarea caracterului confesional al școlilor noastre.

a fi e date în „Biblioteca teatrală” a societății pentru fond de teatru român, ediția d-lui Nic. I. Ciurcu, Brașov. — La concurs pot să participe și piese cari s'au tipărit deja în vr'o revistă sau vr'un ziar român, dar nu au apărut în ediție separată.

2. Manuscrisurile au să fie scrise, (ortografia este cea fonetica obicinuită) numai pe câte o pagină a fiecărui foi și trebuie să aibă o margine albă de cel puțin 3 degete pentru eventuale corecturi. Fiecare manuscris va fi provădit cu numele autorului, traducătorului său localizatorului, cu indicarea exactă a adresei sale și cu 4 mărci poștale curate à 5 cr., pentru spesele poștale ulterioare ale societății în corespondența sa cu autorul.

3. Traducerile și localizările se vor trimite totdeauna împreună cu textul tipărit al originalului, după care s'au tradus sau localizat. Piese tipărite deja în vr'o revistă română sau ziar român trebuie să aibă indicațiunea exactă a numerilor și a anului revistei sau a ziarului, în cari au apărut.

4. Tote piesele întrate vor fi revizuite și date în recensiuie la bărbai de specialitate, cari vor avea dreptul și datorința de a face îndreptări și corecturi în toate piesele localizate și traduse. Pentru îndreptări și co-

Și mulțămită lui Dumneșu, lupta și jertfele bisericii și poporului român pe acest teren și-au dat rōdele lor, rōde, cari se vîd, și se simt astăzi. Am făcut pe terenul cultural însemnate progrese în timpul din urmă și mai cu sēmă dela introducerea statului organic: și ca rol al acestei lupte ni se înfățișează faptul, după noi remarcabil, că curentele greșite, cari inspiră astăzi îngrijiri atât de mari lumii întregi și anume: materialismul și socialismul, n'au putut să afle pōrtă deschisă la poporul nostru, și nu vor afla nici odată. Românul privesce și astăzi viața numai din punctul de vedere ideal moștenit dela bētrāni: de a-și căuta bună-starea și fericirea în credința lui neclătită și nestrămutată în Dumneșu și întru împlinirea voinții lui. Și precum în gōnele trecutului și-a căutat mângăiere în credința în Dumneșu, în tradițiunile sale și în poesia populară: tocma așa și în greutățile vieții de astăzi își caută, și-și află poporul nostru mângăierea și curagiul în grēua sa luptă pentru existență și viață în credința sa în Dumneșu, din care credință a pētruns în inima poporului nostru credința în puterea și trānicia sa, exprimată prin cuvintele vecinice clasice: „apa trece petritele rēmān”. „Am mai vēdūt noi necasuri și greutăți, dar Dumneșu ne-a scăpat de tōte”, — ne spune poporul nostru în necasurile și greutățile lui de astăzi.

Un popor, care simte, și care gāndesce astfel, se găsește neapērat pe o basă solidă în dezvoltare. Civilizațiunea și mersul progresiv al popōrelor pe terenul cultural s'a început cu creștinismul, și va putē înainta numai ținēnd la principiile creștinismului, pentru că fără lumina creștinismului nu pōte să înainteze nici un fel de societate. Astfel garanța cea mai bună pentru viața și dezvoltarea noastră ulterioară ni-o dă creștinătatea poporului nostru și iubirea lui față de legea strămoșască.

În punctul acesta însă suntem, și putem să fim amenințați astăzi mai mult, de cât ori cānd. În apusul Europii s'au dezvoltat în seculul nostru curente dușmānoase evangheliei, curente, de cari trebuie să ținem cont, pentru că se propagă prin un mijloc foarte puternic: prin literatură. Din acest motiv nou, celor cari ne ocupăm cu cartea și cu literatură ni-se impune, ca să fim cu multă grijă, cēnd folosim literatura popōrelor străine, și anume, că atunci cānd învēm cartea din scrieri străine, să ne însușim din acelea numai ceea ce este sciință, și să ne nu se lege de noi pe nesimțite și idei dușmānoase evangheliei Domnului și sfintei sale biserici.

Astăzi apar multe scrieri așa numite „tendențioase” pentru motivul, că scopul lor nu este a propaga adevērul, ci a captiva pe cetitori, o tendință, pe carea o urmăresce autorul pentru ca se ajungă un scop al său, carele, durere, de multe ori pōte să fie cu totul contrariu binelui obștesc. În vechime au atacat religiunea creștină și pe Mēntuitorul lumii cu vorbe și calumnii revoltătoare filosofii pāgāni: Celsus, Crescens, Fronto și alții, și scrierile lor au ațit puterea de stat

recturi în textul pieselor originale, se cere autorizare specială dela autorul, fără de care piesele se vor edita sau remite așa cum s'au înaintat fără vr'o îndreptare.

5. Pentru fie-care piesă primită de comitet (localizare sau traducere) și edată în „Biblioteca teatrală” librăria editōre asigură autorului un honorar de 5 fl., după cōla de tipar, ēr recensentului, care revizuesce și întocmesce piesele 5 fl., după fie-care cōla de tipar.

Piese originale bune, vor fi honorate mai bine, dar nu cu mai mult de maximum 10 fl. după cōla de tipar.

Autorul va mai primi cāte 20 de exemplare din broșura, în care i-a apărut piesa. Honorarul se va trimite prin avis poștal din partea comitetului societății în timp de cel mult 15 zile după aparițiunea piesei.

Peste tot ori-ce daraveri ale autorilor în chestiunea edițiunii, a honorarului etc., au a se aranjă prin biroul comitetului societății pentru fond de teatru și nu direct prin librăria editōre.

6. Autorul, a cărui piesă (fie originală, localizare sau traducere) se tipărește în „Biblioteca teatrală”, nu are drept la nici un honorar special de reprezentație a piesei din

în contra creștinilor, ēr din acest motiv a trebuit să curgă mult sānge creștinesc nevinovat. Ceea-ce făcēu atunci filosofi pāgāni în contra creștinismului, se continuă în multe scrieri și astăzi. Deosebirea între atunci și acum este, că ceea ce se făcea atunci în mod direct, astăzi se face cu multă grijă și precauțiune. Astăzi a înaintat lumea în modul de scriere. Și astfel de scrieri se scriu de regulă în un mod captivatoriu pentru cel ce le cetesce și pot seduce ușor pe cetitori. Acestă împrejurare a fost așa qicēnd forța omenilor, cari au propagat în lume curentele de astăzi dușmānoase evangheliei și bisericii Domnului. Acestă împrejurare, scrierea și modul frumos de scriere, a fost de exemplu și forța lui Renan și acolora ce l'au premers, și l'au urmat întru combaterea evangheliei. Astfel de scrieri, ca formă și ca stil sunt de regulă frumoase, în fond însă rēmān ceea ce sunt de adevēr: otravă pentru cetitorul, carele nu este inițiat pe deplin în principiile creștinismului.

Chiar pentru acestă, bisericii și inteligenții noastre i-se impune astăzi datorința a îngriji, ca astfel de scrieri tendențioase să nu se strecore în poporul nostru. De această împregiurare trebuie să ținem cont cu atât mai vērtos, cu cât poporul nostru, deprins a ceti cărți de cuprins religios, cărora le dedea credēmēt în mod necondiționat, ușor pōte fi sedus prin scrieri tendențioase

Adunarea societății

pentru crearea unui fond de teatru național român.

(Urmare și fine.)

Ședința II.,

ținută Luni, la 2/14 Iunie, 1897.

În ședința II. s'au petrecut următoarele:

1. S'a verificat procesul verbal al ședinței I. și s'a prezentat esibitele nouē, între cari numeroase telegrame de felicitare sosite din părțile locuite de romāni cu interes față de cauza noastră culturală, și anume: Oradea-mare, Boroș-Ineu, Pāncota, Pecica, Gașca, Chișineu, Māasca, Zlatna, Brod și Nāsēud, precum și avisul poștal al dlui adv. Teodor Pop din Baia de Criș cu 100 fl. taxă de membru fundator și adresă de aderință la conclusele adunării. Tōte esibitele au fost întimpinate cu „Să trăescă!” ēr avisul predat comisiunei pentru înscriere de membrii spre ulterioară afacere.

2. Raportul comisiunei pentru câștigare de noi membrii, dl P. Beleiu vestesce că s'au înscriș:

a) 4 membrii fundatori și anume:

1. Dr. Ioan Mihu, Orăștie, cu 250 fl.;
2. Institutul „Ardeleana”, Orăștie, cu 100 fl.;
3. Ioan Mihailu, Orăștie, cu 100 fl. și
4. Teodor Pop, avocat, Baia de Criș, cu 100 fl.;

b) membrii ordinari pe viață, și anume:

1. „Societatea română de lectură” din Orăștie cu 50 fl. și
2. Dr. A. Muntean, adv. în Orăștie cu 50 fl.;

partea nimenui din patria noastră, cu atât mai puțin are acest drept librăria editōre.

7. Honorarele indicate aci în pct. 5 se dau după ediția I. (tiraj 1000—1500 exemplare.) La o eventuală a II. ediție se va stabili și plăti honorar deosebit autorului.

8. Societatea pentru fond de teatru și librăria editōre nu primesc nici o responsabilitate de drept civil în chestiunea drepturilor de autor și editor al originalelor, după cari i se înainteză traduceri și localizări spre editare. Tōtă răspunderea în această privință îl privesce pe traducătorul său localizatorul piesii.

9. Manuscrisurile sunt a se înainta recomandat la adresa d-lui Virgil Onișu director gimn., vice-president al societății pentru fond de teatru român, Brașov.

Din ședința comitetului societății pentru fond de teatru român, ținute în Brașov la 26 Maiu v. 1897.

Pentru comitet:

Virgil Onișu,
v. president.

Vasile Goldiș,
cassariu.

c) 41 membrii ordinari cu taxa de câte 5 floreni;

d) 248 membrii ajutători au contribuit 294 fl. 86 cr.; și

e) dl I. Moța transpune din venitul curat al „Seratei teatrale dansante” suma de 100 fl.

Cu totul a încurs în favorul fondului de teatru dela publicul adunat și din colecțiile sosite din: Hațeg, Sēcārāmb, Brod, Hondol, Beriu, Romos, Romoșel, Șibot, Vinerea, Vaideiu, Căstău, Turdaș, Sibisel, Poiana, Gurasada etc. suma de: 1250 fl. 86 cr., care adausă la fondul teatral, îl sporesce pe acesta la cifra de 110.120 fl. 99 cr.

Adunarea declară de membrii ai sei de diferite categorii, pe toți cei ce au contribuit la fondul teatral, conform taxelor solvite, ēr președintele exprimă mulțumită comisiunei pentru rodnicia ei activitate.

3. Raportul comisiunei însărcinate a censura raportul cassariului, dl L. Barcian, face cunoscut, că comisiunea s'a convins din actele și documentele de casă despre următoarele:

a) averea societății constatătoare în acții de ale „Albinei” etc. depuse spre păstrare la „Albina” din Sibiu și bani gata depuși la „Filiala Albinei” din Brașov, se administrează în deplină rēnduēlă;

b) averea s'a sporit dela ultima adunare generală cu 5526 fl. 33 cr.; și

c) fondul teatral la 7 Iunie represintă: 108.870 fl. 13 cr.;

d) rațiociniul e în ordine, deși pozițiile nu sunt numerisate.

Propune, ēr adunarea enuncă:

a) raportul cassariului se ia spre sciință, precum și starea averii societății cu 108.870 fl. 13 cr.;

b) comitetului și cassariului i se dă absolutiv până la prezenta adunare generală;

c) pozițiile rațiociniilor se se provadă pe viitor cu numeri curenți speciali în două grupe separate.

4. Comisiunea exmisă pentru a examina raportul comitetului și insinuarea de propuneri în interesul fondului prin raportul seu dl Dr. A. Muntean, pe baza actelor propune și adunarea enuncă:

a) raportul comitetului se ia spre sciință;

b) autorisēază comitetul să tipărescă „biblioteca teatrală” conform proiectului prezentat și după condițiunile și modalitățile precisate în raportul seu;

c) ia spre sciință facerea celor „trei cărți de aur” pentru a induce în ele membrii fundatori, pe viață și ordinari și datele lor biografice.

d) Șterge debitul unuia dintre cei doi membrii restanțieri, fiind neincassaver și îndrumă comitetul de a încassa dela al doilea suma de 50 fl., și

e) Comitetului se exprimă mulțumită protocolară și-i dă absolutiv pentru activitatea sa.

Apoi dintre propunerile insinuate în favorul soc. enunță următoarele:

a) Exprimă dorința, ca comitetul societății, încât îi va fi posibil, să ia parte în corpore la adunările soc. și spre scopul acesta suportă atât în prezent, cât și în viitor spese efective ale membrilor comitetului pentru participarea la adunările generale, și

b) Pe viitor comitetul să editeze în fie-care an, îndată după adunarea generală, un anuar, care să conțină pe lângă raportul comitetului și procesele verbale ale adunării generale, cuvēntul de deschidere al președintelui, eventuale disertațiuni și alte cestiuni mai momentōse. Anuarul s'el trimite gratuit tuturor membrilor fundatori, pe viață și ordinari.

5. La invitarea telegrafică a inteligenței române din Hațeg, adunarea generală pe anul 1898 se decide a se ține în Hațeg. Timpul adunării îl va statori comitetul în conțelegere cu inteligența invitatōre.

6. Pentru autenticarea procesului verbal luat în șed. II. se alege o comisiune constatătoare din dnii: I. Papiu ppresb., Dr. I. Mihu dir. de bancă și Dr. N. Șerban deputat dietal.

Ajunși la finea sērbătorescui părți oficiale —

7. Președintele dă expresiune speranței, că în curēnd va sosi timpul, cānd Talia română își va avē pretutindeni amvonul său, printre romāni. Viul interes manifestat de astădată, e garanța cea mai sigură, că Ro-

mânul își iubesc cultura națională, deci acesta va și înflori. Mulțumind publicului present și românilor din Orăștie, pentru buna primire, — declară adunarea generală ord. pe 1897 de închisă.

Dr. I. Mihiu reflectează președintelui. Îi mulțumesc pentru onoarea ce le-a făcut românilor din Orăștie prin festivitățile de față, îl asigură, că Românul bucuros jertfește pentru cultura sa totdeauna, când numai e convins despre sănțenia cauzei. Urăză președintelui puteri și sănătate, ca să-și vadă realizat visul său de aur, în al cărui serviciu stă cu trup și suflet de 27 ani. Ședința se închide între însuflețiri generale și urări entusiaste la adresa comitetului.

Pe cât de înălțătoare a fost partea oficială, pe atât de interesantă a fost și cea socială: banchetul, serata teatrală dansantă și nedeea.

Le voui atinge deci și pe aceste, ca astfel sărbătorea noastră — a culturii naționale române — să fie desăvârșită.

Banchetul. S'a ținut după ședința I. în otelul „Leul de aur”. După participat 100 persoane — tot alese. Mâncările alese și muzica înveselitoare au fost aromate prin toasturile înălțătoare, ce le-au închinat culturii naționale dñii: Ios. Vulcan, preș., V. Onițiu vice-preș., Dr. I. Mihiu, Vas. Goldiș, Cor. Brediceanu și Dr. N. Șerban etc.

Când s'a sfârșit concertul — toți ne simțiam mai mândri, toți eram în sfere mai înalte, mai ideale, și, cred, nu se putea să fie vre-un om, în care se nu descepe o nouă viață de a lucra și jertfi pe altariul culturii naționale. Atât de convingătoare, atât de temeinice și însuflețite au fost toasturile rostite.

Serata teatrală dansată s'a ținut Duminecă seara. S'au prezentat piesele „La Turnu Măgurele”, de Vas. Alexandri și „Trei doctori” localizată de d-na V. A. Vlaicu. Piesele au reușit bine. Public numeros. Reușita servește spre onoare diletanților și în special arangiatorilor, domni: I. Moța și P. Barițiu, spiritul acestei producțiuni.

Nedeea s'a ținut Luni după șed. II, a fost o adevărată petrecere populară, la care a participat un frumos număr de români: popor și inteligență. Marșul convoiului începând de la biserică gr.-or. dealungul străzilor Orăștiei până în parcul orașului la „Casa Pușcașilor”, a fost un adevărat marș de triumf, — marșul triumfal al celor 4000 români gata ori când a jertfi tot posibilul pe altariul culturii naționale. Eroii nedeei au fost căluserii din Orăștie, Beriu și Romos — toți în costume naționale și cu priviri de soim. Nedeea a durat până după 9 ore seara și a decurs în ordine exemplară.

Astfel au decurs sărbătorile din Orăștie, cari pot servi drept dovadă despre alipirea noastră — a românilor — către cultura-ne națională. Sper, că interesul va crește și de și și curând vom ajunge ținta zelosului comitet: „să înălțăm un templu Thaliei române, care să ne reprezinte marile figuri ale istoriei naționale, eroii și martirii nostri, cari și-au vărsat sângele pentru neamul lor”. Dr. P. O.

Noutăți.

Părăstas. În 16/28 Iunie a. c. la orele 10 a. m. corpul profesoral al seminarului nostru archidiecean a dispus ținerea unui părăstas pentru odichna sufletului răposatului arhiepiscop și metropolit Andrei baron de Șaguna.

Părăstasul l'au celebrat parochul local, ppresbiterul Ioan Papiu, asesorul consistorial Zacharia Boiu, și directorul seminarial Dr. Remus Roșca.

Prezenți au fost asesorii cansistoriali, profesorii și elevii seminariali și alt public ales. Cântările funebre le a executat corul seminarial sub conducerea profesorului Demetriu Cunțan.

Diua acesta a fost a 24 aniversare dela mărta răposatului.

La anul vom avea să eternisăm în mod cât se poate mai cuviincios și mai demn a 25 aniversare dela răposarea nemuritorului Șaguna.

Stimând memoria omenilor nostri mari, pe noi ne stimăm.

Fie-i țărina ușoară și memoria eternă!

Examen. La școala elementară de fete a „Reuniunii femeilor române din Sibiu”, examenele anuale s'au ținut Sâmbătă, în 14/26 Iunie, sub conducerea prezidentei Maria Cosma în prezența unui public distins și numeros.

Examenul s'au început precis la orele 8 a. m., cu studiul religiunii, s'a continuat cu limba română, cu calculul, cu limba magiară, limba germană, limba franceză, și s'a terminat la orele 12½ cu studiul geografiei.

La acest examen a fost de față și dl inspector regesc de școle al comitatului, Dr. Gavril Pintăr.

Prezente au fost 26 de eleve, cari din toate studiile au dat răspunsuri foarte bune, făcând deosebit de bună impresiune asupra publicului.

Cursurile 1 și 2 în total cu 8 eleve le-a condus învățătoarea Victoria Jondrea, 3 și 4 cu 16 eleve au fost conduse de învățătoarea Ilie Moga.

Duminecă la orele 11 au fost producțiunile cu declamări și cântări, după cari a urmat încheierea anului școlar.

La cuvântarea de încheiere a directorului școlii, prezenta Maria Cosma a răspuns cu o prea frumoasă vorbire, accentuând marea importanță a școlii române de fete pentru creșterea fiitoarelor mame române.

Episcopii greco-catolici au hotărât în o conferință comună ținută în Blaj, a înainta Majestății Sale un memorandum în chestia autonomiei bisericei lor.

Prelat sârb în tabără ungurească. Foile ungurești înregistră cu bucurie mare, că patriarhul Brancovici a sosit o sumă însemnată în fondul ligei magiare, „Országos Nemzeti-Szövetség”, întrând astfel în șirul membrilor fondatori. Nu scim ce este adevărat. Probabilitatea nu este eschisă. De, o fi gândind bătrânul, că unde a intrat un Român tinăr grec.-cath., pentru-ce se nu între și un sârb bătrân gr.-ort. Par nobile fratrum!

Scire redacțională. Dl D. Voniga, redactorul responsabil al „Dreptății” și-a reluat activitatea sa pe terenul școlar-bisericesc, ăr în locul d sale a devenit redactor dl Aurel Trifu, colaborator al „Dreptății”.

Rugare de agrație. „Dreptatea” publică în numărul său de Sâmbătă rugarea de agrație înaintată Majestății Sale regelui de dl avocat Cor. Brediceanu în numele condamnaților români (Iacob Șandru et cons.) dela Mehadica (cotton Caraș-Severin). Rugarea este ținută într'un ton foarte frumos și demn.

Notiță despre Români. Revista germană „Verkehr's-Zeitung” din Berlin, ocupându-se în un articol al său cu poporele din Balcan, ia despre Români următoarea notiță:

„Originea Românilor se poate dovedi astăzi cu positivitate. Înruirea acestui popor cu Romanii cei vechi se poate vedea clar, de și a trecut prin diferite vicisitudini ale timpului; urmele culturale și ale moravurilor romane nu s'au șters încă din țera lor, ceea ce o dovedește și numele rîurilor și a orașelor. (Roman, Turnu-Severin etc.) Țeranul din România se laudă și astăzi cu „hora” sa (jocul soldaților romani) și cu un fel de mândrie esclamă „Eu sunt român!”

Alteța Sa archiducele Iosif va sosi a Cluș în 5 Iuliu, și în 6 Iuliu va face revistă a trupelor de honveți de acolo. În 7 Iuliu va pleca la Mureș Oșorheiu.

Președintele Emkei, contele Bethlen Gábor fost comite suprem al Târnavei-mari și Târnavei-mici, — marele dușman al Românilor — a murit Vineri, în comuna Criș, lângă Sighișoara.

Proces pentru ujură. Înaintea tribunalului din Pesta se pertractează de câteva zile un proces de senzație. Ca acuzator privat figură un privatier tinăr, cu numele Lazarovics Mihály, ăr ca acuzat Tarnoczy Gusztáv, proprietarul unui deposit de mașine.

Ca student tinăr, Lazarovics având lipsă de parale, prin agenții lui Tarnoczy a cumpărat dela acesta mașine în preț de 5818 fl., plătiindu-le cu un cambiu. Agenții au vîndut apoi mașinele, și iau dat din prețul lor numai 400 fl. Mai târziu Lazarovics iarăși a cercetat pe Tarnoczy, și l'a rugat să-i escompteze un cambiu de 9500 fl., și săi detrage din suma această prețul mașinelor. Tarnoczy a ținut și acest cambiu, dar din cei 9500 fl., nu i-a dat nici un filer lui Lazarovics. Când apoi tatăl lui Lazarovics a murit, și fiul său, acuzatorul din chestie, a ajuns la avere, Tarnoczy a improcesuat toate cambiile și capitalele dimpreună cu spese cu tot le-a încasat. Er păcălitul își caută dreptate. Procesul se va continua încă câteva zile.

Iubilenul reginei Angliei s'a început în 22 a curentei, și se va continua în decurs de 10 zile. La iubileu, în capitala Angliei sunt reprezentate toate statele și toți domnitorii. Sărbarea s'a început prin pornirea cortegiului imosant, la care au luat parte delegații din toate coloniile de sub stăpânirea iubilantei. Cortegiul înainte cu iubilanta a parcurs un teritoriu de 2 km. Au urmat apoi diferite producții și petreceri, la cari au luat parte activă reprezentanții tuturor supușilor reginei. În Londra e un entuziasm și o însuflețire fără pereche. În cercuri bine informate se vorbește, că regina Angliei va abdice în favorul prințului de Wales.

Nenorocire. Alaltăieri, Duminecă, două copile a unor precupețe de pe piața Hermann din loc, una în etate de vre-o 8 ani, ăr a doua de 4, se jucau la capătul promenadei (Bretter-Promenade) de către strada Morii. Cea mai mică ave nise cireșe învăluite într'o hârtie, cari îi cădura din mână. În momentul când nenorocita copilă se plecă ca să-și ridice hârtia cu cireșele, fu călcată de un car ce venia de prin strada Morii, trecându-i roțile de dinainte peste piept, ăr când ajunse la cele dinapoi, cocierul înspăimântat opri caii, însă prea târziu, căci biata copilă sta cu grumății sub roată. Imediat a fost transportată la spital, dar pe drum deja muri.

Inmormântarea lui Kneipp a avut loc în 21 a curentei în Wörishofen pe lângă multe condolări. Intreg orașul a îmbrăcat doliu. Serviciul înmormântării l'a celebrat episcopul de Augsburg pe lângă mare asistență. Catafalcul a fost acoperit cu o mulțime de peste 200 cunune. La înmormântarea imosantă a fost reprezentat și archiducele Iosif prin medicul său de regiment.

Kneipp a numit prin testament de moștenitor peste averea lui neînsemnată pe preotul Stuckle. Stabilimentul de cură va fi condus de șeful misericordianilor din Wörishofen, Reule.

O trupă de dragoni în valuri. Se telegrafiază din Petropole, că în apropierea unei stațiuni de cale ferată, lângă orașul Tiflis, în urma ploilor torențiale a inundat riul Kura. Valurile turbate au răpit cu sine 19 ostași din regimentul de dragoni Nis-Novgorod. Toți s'au înecat. Șese cadavre au fost găsite. La înmormântare a asistat și archid. Nicolau Mihailovici.

Sciri literare. Dl George Coșbuc, laureatul poet a adunat preste 300 de legende și tradiții populare, pe care le va scote la tîmna de sub tipar în volum.

— Dl Caragiale, eminentul prosator a pus sub tipar un volum de „Schite și Fragmente literare”.

— Dl Dobrogeanu-Gherea, cunoscutul eminent critic literar, a scos al treilea volum din criticele sale.

Publicațiune. Subscrisul comitet central electoral aduce la cunoștința publică, că din 5—25 Iulie a. c., se vor expune spre vedere publică:

1. Listele provisorice ale alegătorilor de deputați dietali din cele 4 cercuri electorale ale comitatului Sibiu în reședința comitetului central-electoral, în biroul comitatens de expediție (casa comitatensă);

2. Listele provisorice ale orașului Sebeșul-săsesc în biroul magistratului din Se-

beșul-săsesc, listele comunelor mari în cancelariile comunelor respective, ăr listele comunelor mici în cancelariile notariatelor cerceuale respective.

Fie-care pôte în timpul acesta dela 8—12 ore a. m., lua intuițiune în liste, ăr dela 2—6 ore d. a., ași lua copii de pe ele.

În timpul din 5—15 Iulie pôte reclama: fie-cine în privința persoanei sale și contra listei a unui cerc, precum și fie-care, care este îndus în listă, cu privire la ori-ce înducere în listă, său ștergere. Reclamațiunile de asemenea se vor expune în localitățile amintite spre vedere publică și fie-care îndreptățit de a reclama, își pôte face din 16—25 Iulie observările sale asupra reclamațiunilor.

Reclamațiunile și observările sunt a se adresa comitetului central-electoral în scris și provădute cu documentele necesare, și a se subșterne magistratului din Sebeșul-săsesc, respective primăriei acelei comune mari, său notariului cerceual acelei comune mici, contra a căruia liste s'a făcut reclamațiune.

În unul script se pot face reclamațiuni cu privire la mai multe persoane, observările însă trebuie făcute separat la fie-care reclamație (§. 44, 45 și 46 din art. de lege XXXIII din anul 1874).

Totodată se publică, că, deore-ce darea de câștig de clasa III. în orașul Sas-Sebeș și în comunele Călnic, Lancram, Petrifăleu, Apoldul-superior, Amnaș, Topârcea, Aciliu, Gusterița, Marpod, Ilimbav și Mohu încă nu e prescrisă pe anul curent, în sensul înaltei ordinațiuni a ministrului r. u. de interne datto Novembre 1889, nr. 70872/1889, încât privesce darea de câștig de clasa III, în acestea comune în locul contribuțiunei din anul curent și trecut s'a luat aceea din anul trecut și penultim ca basă la procedura de rectificare și că fie-cine, care în urma acestei proceduri n'a fost îndus în listă, este îndreptățit la cas, când în decursul timpului prescrierea dării de câștig de clasa III. s'ar satori cu valoare de drept, — ca pe lângă documentarea îndreptățirii sale pe calea reclamării și pe lângă observarea normelor de mai sus, să ceră înducerea în lista.

Sibiu, în 22 Iunie 1897.

Comitetul central-electoral al comitatului Sibiu:

Reissenberger m. p., Bock m. p.,
president. notar.

Bibliografie. Au apărut și se află de vîndare în Librăria Tipografiei archidieceane, Sibiu, următoarele cărți de școlă:

Abcdar maghiar-român pentru școlile populare de Nicolau Putnok, partea I., ediț. XIV, legat fl. —.20
Carte de cetire maghiară pentru școlile secundare, preparandii și pentru privați, de Dr. I. Crișianu și N. Putnok, partea I., ediț. II. br. „ —.70
partea II., broș. 1 fl., leg. 1.15
Gramatica limbii maghiare, curs practic pentru școlile secundare, preparandii și pentru privați de Dr. I. Crișianu și N. Putnok, broș. „ 1.—
Legendar maghiar-român, pentru școlile populare, ca continuarea abcdarului, de N. Putnok, partea II. ediț. IV., leg. —.30
Manuducere la abcdarul maghiar-român, de N. Putnok, broș. —.06
Manuducere la legendarul maghiar-român, de N. Putnok, broș. —.12
Toldi, narațiune poetică în 12 cânturi, de I. Arany, întregită cu adnotațiuni și vocabular de Dr. I. Crișianu și N. Putnok, broș. —.70

La 10 său mai multe exemplare din aceeași carte se dă rabatul civenit.

Spesele de expediție are să le pörte comandatoriul.

Varietăți.

Proverb chinezesc. Dacă sabia e ruginită și ferul plugului scilipsece; dacă temnițele sunt gôle și grajdurile pline; dacă pragul bisericei e tocit și treptele tribunalelor crescute cu erbă; dacă medicul umblă pe jos și pănieriul pe cal: e semn, că țera e bine guvernată.

